

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Idő intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.
Idő intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
Egy évre 4 frt.
Félévre 2 " "
Negyedévre 1 " "

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petü sor egyszeri hirdetése 6 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlár minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bermentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadhatnak el.

Eperjes, 1878. decemberhó 12-én.

A kassai kereskedelmi- és iparkamarának általunk annak idejében ismertett átirata, a házalási tilalomnak városunk területére leendő kérvényezése tárgyában, a f. é. októberhó 16-án tartott városi közgyűlés ez ügybeni határozata értelmében véleményezés végett a pénzügyi és gazdasági szakosztálynak lévén kiadva, a tanács a szerdán tartott közgyűlésnek erre nézve a következőket terjesztette elő.

Mennyiben a kassai kereskedelmi- és iparkamara a házalási tilalom kérvényezése s illetőleg a házaló kereskedés megszorítása ügyében a megyei törvényhatósághoz is hasonló felhívást intézett, a megye ezen felhívást f. é. szeptemberhó 12-én tartott közgyűlésében hozott határozata értelmében feliratot intézett a magas m. kir. földmívelési- ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz a házaló kereskedésnek a megye területén leendő akkénti megszorítása iránt, melynél fogva a házaló Eperjesen legfeljebb három napig, Bártfán és Kis-Szebenben két napig, kisebb községekben pedig csak egy napig folytathassa üzletét s hogy azt ugyanazon városban vagy községben újból csak fél év múlva kezdhesse meg.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelési, ipar- és kereskedelemügyi ministerium f. évi októberhó 31-én kelt rendeletével akként módosítá ezen határozatot, hogy a házaló rendezett tanácsal bíró városban öt napig, nagy községekben három, kis községekben pedig egy napig folytathassa üzletét és hogy ugyanazon városban vagy községben három hónap múlva kezdhesse azt meg ismét, továbbá, hogy ezen megszorítások az 1852-ik évi decemberhó 4-én kelt házalási szabályok 17-ik szakaszában említett egyénekre s a vásári forgalomra ki nem terjed.

A megye közönsége — hivatkozással azon körülményre, hogy a nagyméltóságú m. kir. ministerium Kassa sz. kir. város közönségének f. é. júniushó 11-én hozott közgyűlési határozatát, mely szerint a házaló kereskedés folytatása nevezett város területén a házalási szabályok 17-ik szakaszában némely vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, megtiltatik, jóváhagyta — ezen ministeri rendelet ellen újból felterjesztést tett, melyben fennebbi határozatát meg erősítetteti kéri.

Mennyiben a törvényhatóság — mint a mondottakból kiviláglik — a házaló kereskedésnek városunk területén leendő lehető megszorítása iránt a maga részéről a kellő lépéseket máris megtette, a tanács véleménye oda terjedt, hogy a város közönsége a megye által tett lépésekben megnyugodhatik.

Tekintve, hogy különben sem lenne semmi kilátás arra, hogy a házaló kereskedés még szűkebb korlátok közé terelése — mint azt a megye tervezi — sikerülhetne, a közgyűlés a megye intézkedéseiben megnyugszik, miután egy képviselő, ki maga is a kereskedelem és ipar terén működik és annak körében tapasztalatokat szerzett, kifejezte, hogy a megyei szabályzat mindent tartalmaz, a mit a házaló kereskedés megszorítása tekintetében a helyi viszonyok kívánatossá tesznek.

Sárosmegye közönségének felirata a közigazgatási bíróságok tárgyában.

Mélyen tisztelt képviselőhöz!

Mai napon tartott tanácskozásunkban tárgyalván Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye közönségének f. é. augusztushó 27-én 447. sz. a. kelt átiratát, melyben a területéről Boszniába kirendelt előfogatok ügye, valamint alispánjának hivatalától felfüggesztése és fegyelmi eljárás alá vonása miatt a mélyen tisztelt képviselőházhoz intézett sérelmi kérvényét pártolás végett megküldi, ez alkalommal azon nézet nyert nyilvánulást, hogy bármint itéljen is megyénk közönsége a Pestmegye alispánja ellen indított fegyelmi eljárás indokairól, — a lefolytatott eljárás minden esetre a pártatlan, távoli nézőben is aggályokat kelt az iránt: vajjon a jelenleg gyakorlatban levő, s az 1876. VI. és VII-ik t. cikke által szabályozott fegyelmi hatóságok és eljárás képek-e minden körülmények között, s legkivált ott, hol a bíró részrehajlatlansága a legkeményebb próbát állja ki, hol t. i. a kormány van mint peres fél szembe állítva egyesekkel vagy alárendelt hatóságokkal — feltétlenül biztosítani az igazság és jogosság követelményeit. S valóban ez aggály nem látszik indokolatlannak, ha a közigazgatási bizottságokból alakított fegyelmi bíróság szervezetét szemügyre vesszük.

Az 1876. VI. t. cikk értelmében első s illetve másodfokban eljárni hivatott „fegyelmi választmány” négy tagja közül kettő és a választmány elnöke az országos kormány által kinevezett, attól már függési viszonya által is befolyásolt s elfogult hivatalnok s hozzá az előbbi kettő rendszerint egyoldalul kiképezett szakférfiak lévén, — bár mily jó véleményvel legyünk is egyesek független jogérzete, szilárd meggyőződése s másfelől a közigazgatás ügyeiben való tájékozottsága és széles látóköre felől, el kell ismernünk, miszerint a fegyelmi bíróság szobán forgó tagjai mind azon esetekben, midőn a viszonyok s a helyzet hatása központosított jellem és szellemi tulajdonságokkal találkozik, teljén feltehető, hogy a legtöbb esetben — nélkülözni fogják a részrehajlatlan és szakértő bíráskodást kelt alapfölvételét, t. i.: a teljesen független gondolkodást, és minden mellék tekintetektől szabad elhatározást egyrészt, és másrészt világos ismeretét és áttekintését a fennforogható esetekben irányadó szempontok és körülményeknek s figyelembe veendő törvények s szabályoknak.

Es ezen körülmények azok, melyek nézetünk szerint nem pusztán a jelenleg szönyegen forgó esetet, hanem magát fegyelmi eljárásunk rendszerét véve szemügyre, azon ohajtást fogják kelteni minden hazafiban, miszerint, ha a jogosság követelményeit a kormányzat és közigazgatás terén is megvalósítani akarjuk, elodázhatlan szükség az 1875. VI. és VII. t. cikke által létesített fegyelmi eljárást megváltoztatni. Minden kor politikai életének vannak vezéreszméi, melyek tulzása a kort jellemző tévedéseket hozza létre, de melyek mérsékelt és higgadt követése földadatát képezi minden államnak, mely magát a haladó időtől tul szárnyalatni s a többi államoktól teljesen elhagyatni nem akarja.

Takán nem tévedünk, ha korunk vezéreszméjét azon fontosságban keressük, melyet a közigazgatás lehetőleg megfelelő szervezete és fejlettsége tulajdonit, szemben az államalkat évszázadokon át annyit hányatott kérdéseivel.

Tagadhatatlan, hogy nekünk e téren és épen e téren még rendkívül sokat kell pótolnunk, helyrehozunk, sőt újból alkotnunk, többet mint mennyit feledező államéletünk a kedvezőtlen anyagi viszonyok sulya alatt egyszerre létrehozni képes volna, de ha ez által jogosulva, sőt kötelezve vagyunk egyes, a közigazgatás gépezetét betetőző intézmények létrehozását boldogabb időkre halasztani, — állami érdekeink parancsolják, hogy gondoskodjunk már most legalább azon feltétel megvalósításáról, mely nélkül bármily szervezett közigazgatás sem nyújt biztosítékot az iránt, miszerint a virágzó állami és társadalmi élet emeltyűje helyett teherré nem lesz s ott, hol az örök fejleszteni s az érdekeket előmozdítani van hivatta, amazokra elnyomóan, ezekre sértően nem fog hatni.

Ezen feltétel: a közigazgatás egész szervezetében a felelősség elvének megvalósítása oly alapon és oly módon, hogy a jogosság követelményei s a jogosult magán és társadalmi érdekek a hatósági önkény s a parlamenti pártpolitika tulkapásai ellen mindenütt és mindenkor megóvassanak.

Ezen cél megvalósítása mai nap már ugy szölván Európaszerte elterjedt nézet szerint — csak a közigazgatási bíróságok intézménye által érhető el, melyek által egyedül szüntethető meg azon viszásság, hogy kormány ellen hatóság által elkövetett jog-értések fölött ugyancsak a kormány közegei hoznak ítéletet, s működnek e szerint egy személyben mint bíró és peres fél, melyek által egyedül biztosítatik az adminisztratív intézkedésekben a jogosság és lesz megvalósítható az ellenőrzés, s melyek egyedül vezetnek az objectív és pártatlan igazgatás áldásaihoz.

A mélyen tisztelt képviselőház bölcsességére bizzuk hazai viszonyaink s igazgatási szervezetünk történeti fejlődése szemügyre vételével ítéletet mondani a fölött: melyike a jelenleg Európa különböző államaiban fennálló közigazgatási bíróságoknak felel meg leginkább a mi igényeinknek?

Mi egyedül ez intézmény behozatalának államunk életérdekei szempontjából szükséges voltát kívántuk elvben hangsúlyozni s az országgyűlés melyen tisztelt képviselőházához azon kérelemmel járulunk, miszerint a jogosság követelményeit és a felelősség elvét a közigazgatás terén egyedül biztosító közigazgatási bíróságok létesítése s az 1876. VI. és VII. t. cikke vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése iránt mielőbb törvényileg intézkedni méltóztatnék.

Kelt Eperjesen, Sárosmegye bizottságának 1878. évi novemberhó 28-án és folytatva tartott rendes évnegyedi közgyűléséből.

Sárosmegye közönsége.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör” magy. irodalmi szakválasztmányának f. é. decemberhó 16-án (hétfőn) esti 6 órakor leendő összejövetele alkalmával: Lasztkay László főgymn. r. tanár fölolvassa „Adatok Eperjes haditörténetéhez” című értekezését.

Folyó hó 20-án, pénteken a „Széchenyi-kör” helyiségében érdekes házi zeneestély rendeztetik, melynek műsorozata szokott módon fog a helyiségben közzététetni.

Dr. Reich Emil ur tegnapi felolvasásáról a jövő alkalommal teszünk jelentést.

A jelzett nyilvános szineloadás (A citromok) a karácsonyi ünnepek alatt fog megtartatni; napja ez idő szerint kitűzve még nincs. Közelebbit a jövő számban.

F. évi december 9-ére hirdettet s Lasztkay László főgymn. r. tanárnak: „Adatok Eperjes politikai történelméhez, annak keletkezéséről Hunyady Mátyás koráig” című értekezése szerző által szép számú közönség jelenlétében olvasta ott föl. Nem végzünk fölösleges munkát, ha itt e helyen néhány szóban összefoglalva adjuk a fölolvadás tartalmát. Fölolvasó előre bocsátván a város fekvése, évi hőmérsékletének változásaira, vidékére s a talaj geológiai minőségére vonatkozó s a legújabb tudományos vizsgálatok által megállapított eredmények rövid ismertetését, a város keletkezésének idejét és körülményeit fejtegeti s a fölso-rolt mondák s hagyományok, a XIII. és XIV-ik századból meglevő eredeti okmányok s hiteles kútfők állításából következtetéseket vonván fejtegeté, miszerint Eperjes eredetileg szász telep s a XIII. században már jelentékeny város volt. A város gyors fölvirágzását korán kifejezett ipara, virágzó kereskedelme és kedvező stratégiai fekvése segítették elő kivált az Anjouk korában s ezért már Róbert Károly korában sz. kir. város lett s falakkal és bástyákkal vala körülvéve. Továbbá igen számos eredeti okmány kivonataiból ecseteléd Eperjes város virágzó állását Nagy Lajos korában, mely királytól 30 db. eredeti okmányt talált fölolvadó városunk gazdag levéltárában. Érdekes volt az Eperjes városa által Nagy Lajos korában fize-

tett állami adónak hiteles adatok alapján eszközölt egybevetése. Az idő előrehaladt volta miatt csak Zsigmond koráig fejtegethető fölolvás Eperjes történetét, melyet a legnagyobb érdeklődéssel s figyelemmel hallgatott a szép számmal megjelent közönség.

Általánosságban igen sikerültnek mondhatjuk a megtartott fölolvást s előre is meg vagyunk győződve, hogy a f. hó 16-ra hirdetett „Eperjes haditörténete” ép oly érdeklődést s kellemes percekert szerez majd a megjelenendőknek.

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur! Becsés lapja, az „Eperjesi lapok” f. évi nov. 16-ki 46-ik számában, a „Különfélék” rovatában „Tanítóképezde” címmel egy közlemény jelent meg, melynek egyes téves állításait van szerencsém a következőkben helyreigazítani.

Ugyan is ott ez áll: Lessich, az ez idén itt elhalt tanítóképezdei tanárral idekerült Torontálból egy Nehiba nevű fiatal szegény fiú, mint inasa. Ez, mint a képezde növendéke e héten vitetett ki ura mellé aludni, az örök álmot! Csodálatos fatum!

Miután Lessich tanár még tavasszal (márc. 29-én) halt el, Nechuta (és nem Nehiba) képezdei növendék pedig, f. évi juniushóban Pozsonyban, mint a pozsonyi ev. Lyceum növendéke, a gimnasiai 4-ik osztályt elvégezvén, az egész szünetét még életbe levő szüleinél Hajósfalván (Torontál megyében) töltötte, és csak szeptemberhóban jött fel Eperjesre. Lessich tanárnak tehát (és egyáltalában senkinek) inasa nem lehetett és nem is volt.

Hogy pedig hosszas betegség után elhalálozván, véletlenül az általa sohasem ismert, volt képezdei tanár Lessich mellé temettetett (illetőleg annak sírja közelében), az véletlen temetői rend.

Nevezett közlemény következő szavaira pedig: „ezen a Collegiummal egyesült kerületi tanítóképezde már képes kezd lenni az iskolák részére jól képzett falusi (!) tanítókat nyújtani, mert ez idén már 34 növendéket számlál, a kik tanítás, lakás, étkezés és könyvekkel láttnak el — az a megjegyzésem, hogy nem azért képes tanítóképezde intézetünk jó falusi tanítókat nyújtani, mert már 34 növendéket számlál, hanem mert a növendékek szakszerű képzése eddigéig is olyan volt és most is olyan, hogy azok nem csak falusi, hanem városi iskolákban is bátran alkalmazhatók tanítókká, a minthogy közülük már nem egy közmelegedésre működik is, és több iskolai pályája vége felé közeledő — elméleti és gyakorlati képzettség tekintetében — kiállja a versenyt bármely más tanítóképezde növendékeivel is.

Nehogy pedig tekintetes szerkesztő ur becsés és sokatolvasott lapja említett közleménye valakinek tévedésre adjon alkalmat, megjegyzem, hogy növendékeink könyvekkel nem láttnak el, azonban a tanítóképezde intézet könyvtára, valamint

a Collegium más könyvtárai is nyitva állnak előttük s azokból használatra a kívánt könyveket, akadály nélkül megkapják.

Bocsánat, ezen helyreigazítással intézetünk érdekének és az igazságnak tartoztam.

Miután pedig hálás köszönettel kell fogadnunk, hogy figyelmét reánk is kiterjeszteni sziveskedett, fogadja tekintetes szerkesztő ur hálás köszönetemet, ki is magamat és intézetünket a jövőben is szives jóakaratóba ajánlván, kiváló tisztelettel maradtam tekintetes szerkesztő urnak kész szolgálója

Eperjesen 1878. évi decemberhó 11-én

Zsarnoviczky István,
evang. tanítóképezdei tanár.

Különfélék.

Válasz. Az „Eperjesi lapok” mult számában „Jó példaadás” cím alatt közölve volt egy aláírás nélküli tendentiosus cikk, melyet helyreigazítás nélkül hagynunk nem lehet.

Cikkirő ugyanis szemrehányásokat tesz a városi hatóságnak azért, mivel az a börtönök zsindefeledét kijavíttatta. Szerinte cseréppel kellett volna a kérdéses tetőt fedetni, és mert az nem történt, a városi hatóság ez által állítólag maga mutatott példát statutumainak megdöntésére.

Cikkirő csak azt vette észre, hogy a börtönök fedele s a városi majornak egy része lön zsindefelyel fedve s úgy látszik kikerülte figyelmét, hogy a főtemplom s a nagy lakatnya fedelére ez év tolyamán is több ezer db zsindefely lön ráverve, míg a városi kórház, valamint a katonai kórház egészen zsindefelyel lönnek befedve.

Oly intézkedés, melylyel a hatóság legkevésbé sem cselekedett a fennálló építkezési szabályzat ellenére, mint ezt cikkirő ur rosz indulatból vagy mivel a szabályzatot nem ismerte — állítja; mert ha fáradságot vett volna magának a kérdéses szabályzatot csak futólag is áttekinteni, azt találta volna, hogy annak 10-ik szakasza így szól:

„Ha a bel- vagy külvárosokban egy zsindefelylyel vagy szalmával fedett épület vagy annak önálló része leégett vagy annyira megromogtatott, illetőleg megkárosított, hogy a szerűfak egészben vagy nagyobb részben elhamvadtak, lehordattak vagy letörttek, ez esetben a kérdéses épület többé nem zsindefelylyel vagy szalmával, de tűzmentes anyaggal fedendő, mely elv az épületi fedelek kijavításánál is irányadóul szolgál.”

Mennyiben a kérdéses tetőzetek fedélszéke teljesen ép s a fedézet különben is csak részbeni kijavítást igényelt, erősebb és jóval költségesebb új fedélszékek felállításának szüksége tehát nem merült, igen természetes, hogy a kijavításnál az eddigi fedanyag lön alkalmazva.

A mi pedig a cikkirőnek a cserépanyag árára vonatkozó számítását illeti, nem hisszük, hogy azt ő maga is komolyan vette volna, mert nagy naitítás kell ahhoz, még ma is azt állítani, hogy a

sast vertünk fel vonatunkkal, de azért zsákmányát nem hagyta, nagyon éhes lehet; majd egy liget hős árnyai intenek felénk hivatogatólag; tovább vagy negyven kocsi álló tömeg tünik szemünkbe, mindegyiken egy-egy nemzeti lobogó; a levegőt harsány éljen-riadalmak repesztik meg, melyek a mozdony zakatoló dübörgését is tulszárnyalják. Ezek bizonyára követválasztásra mennek. Adja Isten, hogy a szavazás után ily jó kedvűk legyen. Bucsuzól mi is intünk nekik egy istenhözadót, kivált én, mert hiszök öök biztosan haladhatnak: utjokat nem állják el felhőszakadás okozta kalamitások.

Lassan-lassan egyhangúvá lesz a környék. Itt-ott tünik fel a távolban egy elcsapott magános fa, mely mintha azért állna ott, hogy a messziről szálló s elfáradt madaraknak pihenőül szolgáljon; vagy egy távoli torony csillogó bádog teteje fehérlik felém, keblemben oly kimondhatatlan vágy támad: bár csak az én városom tornya volna!

De egy irgalmatlant sivit a mozdony; no, ez hosszabb időzést jelent s ime, csakugyan berobogunk a miskolci földött állásba. Hála Isten, egy célpont el van érve! De hátra még a java! „Kérek jegyet Kassára.” Itt van. „Kérem a podgyaszomat Eperjesre” Hol a személyjegy? „Ime.” Bocsánat, uram, ezzel a jeggyel nem juthatni Kassára; a vasuti töltest elvitte egy helyen az ár, a sinek a levegőben függnek; nincs a földnek az a vonata, mely keresztül robbog rajtok. Ne neked szegény fejem; vissza a pénztárhoz s utasítsd rendre azt a bájos kacsóju pénztárnoknét, hogy még azt sem tudja, ha a szomszéd háza leégett — ha ugyan van bátorságod hölgyek irányában egy kis udvariatság elkövetésére. Azt hiszem, magyar embertől nem telik ki ilyesmi; már egy sangvinikus olaszért nem állnék jót. — Ezer bocsánat, uram, tévedtem: Miskolc és Kassa közt csakugyan be van szüntetve az egyenes közlekedés. Hál' Istennek, csakhogy elismerte tévedését. Erre én nagy prosopopeiával mintegy önelégülten replikáztam: tévedni asszonyi dolog! „Kérek tehát Ujhely felé.” Adhatok, de csak Szerencsigit. Vigye a manó; adjon, ha pészilonzétéig is, gondolám, csak tovább juthassak; már ha benn van az ember a szószban, fogyaszsa el azt fenékig!

(Folyt. köv.)

városnak van fája, van fogata, tehát az ebbeli szükségletek számításba nem jönnek.

Ez idő szerint már csak kevesen lehetnek, akik ne tudják, hogy mindezek egyaránt pénzértéket képviselnek, akár a város akár pedig magánosok által vétetnek igénybe.

Végül megjegyezzük, hogy a cikkből, bár durva modorban van tartva, mégis kivehető azon irányzat, hogy jó volna, ha az összes épületek tűzmentes anyaggal lennének fedve.

Ez ohaja a tanácsnak is, mit kimutatott az által, hogy a város külterületén is, a hol lehetett, cseréppel fedetett több épület. Azonban az összes vagy csak egyes városi épületeknek is tűzmentes anyaggal való befedése rendkívüli költségeket igényelne, melyeket a rendelkezésre álló pénzerők alig engednének meg, s a mi különben is csak az esetben történhetné, ha e részben a közgyűlés intézkednék.

A kifejtettekből kiviláglik, hogy cikkirőnek nem volt joga a városi hatóságot oly ildomtalan modorban, oly indokolatlan váddal illetni s hogy a városi tanács igenis jó példát mutatott az által, hogy a javítást igényelt fedézetet a meglévő erőkhöz képest rendbehozatta.

Eperjes város tanácsa, 1878. dec. 12-én.

Jutalomjáték. Szerdán szintársulatunk egyik kiváló tagjának, Gaálnak jutalomjátékául „A cigány mint földesur” című itt még nem adott mulattató népszínmű kerül színre, mely Budapesten s más színpadokon köztetszéssel adatott.

Ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Beküldetett.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal semmi felelősséget a szerkesztő.

Zboró, 1878. november 30.*

Mint az öreg ember, ki álmából ébred, oly mogorva kérdő tekintettel néz Zboróra a várnak romfala — azt kérdezve mintegy — mi történi ott alatt a száz hárs alatt? Rákóczy támadt fel talán halottaiból, hogy felemelje — a szabadság és igazságért — újra zászlaját? avagy talán álmaiból akarja felrázni bukni induló nemzetét?!

Csalódol óh te vén omladék, nem a hős Rákóczy, sem Serédi harci lobogói azok. — Nézz magadra, s látni fogod, hogy álmod hosszú volt s te elveiddel együtt már rom levél. — Rákóczy hadait kortések helyettesítik, elvek buktával, idők multával, szabadság és igazság helyett — itt, önkény és erőszak uralkodik.

Zászlót, igaz, látni ma is. Rákóczy-induló is hallani, de a zászlón nem a „Szabadság és egyenlőség” van felírva (azt összetörték fizetett bérencek) s az iduló gyújtó hangjai között a bujtogatás hangjait hallani.

Tudd meg különben, hogy ez az új kor mételye, s azon vérnek mely a te hőseid testéből omlott ily gyümölcse lett.

Ezt nevezik képviselő választásnak. Vagyis azon cselekmény mely ott véghez megy, oly népképviseleti rendszeren alapszik, mely szerint egy ember azonosítja magát a néppel, s kinevezi a képviselőt, ezt pedig Sáros megye közigazgatási közgei megerősítik, illetőleg minden botrányaival együtt szentesítik.

Nevezhetjük tehát ezt bátran választási kinevezésnek.

Talán bizony nem érted ezen modern intézményt, megmagyarázom tehát mert én éppen most tanultam meg.

Zborónak — mint hajdan — most is csak egy ura van és Sáros megyének is csak egy; e kettőnek — ki tudja miért — közös érdekei vannak. Ők intézik el a választási kinevezés egyes fázisait; kinevezik a választási elnököket; ellátják utasítással a rendőroket; rá teszik kinek kinek tájós tyukszemére a tyukszem tapaszt; elkészítik az ügyes hadi tervet; megtöltik a pulyellárist. Ime kész a választási kinevezés.

De ez így volt mindég és sikerült mindég. „Hisz így kívánják ott a hol úgy tehetnek. A mint akarják és többet ne kérdezz.”

Mi az tehát, hogy mégis mer moccani valaki? Kogy az a magrugdosott nép és meggunyolt hazaáruló intelligencia még maga akar itt képviselőt választani s felleptet — talán megengedik, hogy én is kimondjam — egy fedhetlen magyar hazafit.

„Hátrább az agarakkal urak” ez nem marad boszulatlanul, el megy máskor az ily vakmerőségtől kedvetek!

Mondá és így lett.

Életveszélynek volt kitéve mindenki, ki ellenök szavát emelni merete.

Negyven vagy ennél is több — talán Rákóczy harcosainak sarjadékai közül — járt egy csoportban bottal kezökben, kék dolmányba öltözve, reggeltől estig, mond reggelig, harcolva irgalom és kegyelem nélkül, ütve mindenkit és szétverve a gyülekező csoportot, mely ellen-véleményben volt; a csata meg volt nyerve az ellenség szét volt szórva és haza kergetve, s a ki maradt, — az megfeküdte a port, s vérrel áztatá számtalan a hősök feyverét.

A boszu szörnyű volt s a dicsőség emlékezetes, a többség óriás.

Ez különben nem csak a nevezett hősök műve; a dicsőségben sokan osztoznak. Oroszlány rész jutott a panduroknak kik a küzdelemben tanusított

* Mult számból térlhiány miatt kimaradt.

TÁRCA.

Utam Budapesttől Eperjesig.

Augusztus 11- és 12-én, 1878. Lévay Istvántól.
(Folytatás).

A mi kis városunk egy-két utcájának követezete sima szőnyeg Pest külvárosainak némely utcájához képest. No de se baj; eltekintve egy pár oldalnyilalalástól, mégis eljutunk az indóházhoz. És itt újra előtérbe lépnek előbbi aggodalmain; jegyet nem adnak csak Miskolcig; hasztalan tudakozod, nyitva-e a pálya Miskolctól Kassáig s innen tovább? Mindenre inkább megfelnének az indóház mogorva lakói, csak e kérdésre nem; mert hát Kassa, meg Eperjes valahol a pataganok földjén fekszenek, honnan természetesen, bajos volna értesülnünk egy-két nap alatt a világ folyásáról. Növelte a kellemetlenséget s bosszantó állapotot a váróterem tengernyi legye, melyek ugylászik nem igen részesültek a fővárosi illem- és művelődés-terjesztő egyesület finom s hasznos oktatásaiban. De semmi sem tart örökké. A harang harmadszori megcsendülése fülemüle hangokként zendül meg fulünkben, melyek elzaklatják keblünkben a búbanat kinos töreit.

Helyet foglalva a coupéban, körül szoktunk tekinteni, valjon kik lesznek utitársaink. Ha utra kelünk, egy ideig figyelő álláspontba helyezkedünk, műnyelven: recognoscirozzuk a terrenumot, valjon méltó lesz-e közelebbi érintkezésbe jönni szomszédainkkal s az unalmas időt társalgással ölni? Kivülünk még három öreg alak telepedett közénk a coupéba, kik, úgy tetszik, ismerik egymást, mert alig indulunk el, élénk vitába elegeyednek. Én nem vegyülök bele, mert utközben nem szeretek politizálni; uti társaim pedig ugyancsak nyaggatják a politikát, a mi ugyan természetes is, mert hát Bosznia, meg Hercegovina már akkor hatalmasan kísértettek. Szidják az én svábjaim, mert a három idegen az volt, a kormányt, Andrásst etc. Bizony ha Andrásy és Tisza uraimék jelen lettek volna, ugy ez urak kapacitálására, százat teszek egy ellen, meghunyászkodva állottak volna el a kísértéstől. Csak szidjátok, német sógorok, gondolám. Hagyjuk magukra, nagy ugys a forróság, minek öntsünk még olajat a tüzre. Nézzünk ki inkább az ablakon, majd gyorsabban repül az idő. Ni amott egy

hidegvéréségök a szavazó termek őrizésénél s az emberek bebocsátásánál tanusított tapintatos eljárások által, általános indignatiót keltettek, s nem ok nélkül tartottak számot a győzők haláljára. A vérengzés mely szemök láttára történt, s a rend helyre állítása mely százak által hozzájok rimánkodva intéztetett, oly csekélység, mely a pandur el nem tántorítja.

A pandurok magaviselete sokat enged sejtteni. Nem tagadhatja el továbbá senki a babért a győzők intézőinek azon sok finom fogáskáitól és cselecskéitől, melyektől a választás hemzsegett, de engedjük örülni ez urakat, ugy sem lesznek magokban ez öröm nyilvánításoknál.

Mi csak azt akarjuk kérdeni, hogy ha Tisza ellenségeinek Tisza fegyverei tetszenek, s ők benne látják alter egójukat, akkor minek a felháborodás, s minek az ellenzékeskedés. Mi nem helyeseltük, sőt megvetettük azon fegyvereket melyekkel győztek, tehát nem is utánoztuk, s ezért sokkal többre becsüljük a bukást, mely szégyent nem hoz reánk, mint ama győzelmet mely önökre dicsőséget nem hozott.

Te pedig vén rom, véd falaid krónikájára e napot, mely bizonyosága, hogy van e nemzetben egy kissebbség mely nem tekinti az eszközöket a cél által szentesítve, de az meggyőződése, hogy igaz ügyért, csak igaz fegyverekkel lehet küzdeni.

Bánó Árpád.

Speries, den 12. Dezember.

Mittwoch fand eine Sitzung der städtischen Nepräsentanz statt, zu welcher sich die Gemeinderäthe in ungewöhnlich großer Anzahl eingefunden hatten.

Der Grund dieser ziemlich seltenen Erscheinung ist in dem Umstande zu suchen, daß die bereits in ein gereiftes Stadium gelangte Angelegenheit des Umbaues des „Schwarzen Adlers“ nach längerer Pause wieder an der Tagesordnung war und es sich nunmehr um die Verfügung jener Schritte handelte welche den Plan der Effectuirung nahe bringen werden.

Dieses Interesse, welches der Sache entgegengebracht wurde ist jedenfalls sehr erfreulich, denn es liefert eben den Beleg, daß wichtigere, das Wohl und die Zukunft der Stadt näher berührende Fragen nicht gleichgiltig behandelt werden.

Nach Eröffnung der Sitzung leistet der bei der letzten Gelegenheit in die Reihe der städtischen Bürger aufgenommene Kanzellist Ignaz Zelny den üblichen Bürgereid.

Zu einer interessanten Debatte führte die Auforderung des Verwaltungsausschusses in Betreff der Einführung moderner Totenkammern.

Mehrere Redner sprachen sich für die Einführung dieser Institution aus, besonders deren, bei Gelegenheit von Epidemien zu Tage tretenden Vorzüge hervorhebend.

Dr. Gyula Schmidt ist anderer Ansicht. Redner ist kein Freund von Beschlußfassungen, welche in der Wirklichkeit nicht zu realisiren sind. Die Institution der Totenkammern gehöre nun zu denjenigen, deren praktische Durchführung mit sehr vielen Schwierigkeiten verbunden wäre.

Totenkammern, wie sie hier geplant werden, haben sich zwar in den Hauptstädten des Auslandes als zweckmäßig erwiesen und würde dies zweifelsohne auch hier der Fall sein, wenn die Gebräuche und Denkweise unseres Volkes der allgemeinen Inanspruchnahme der Totenkammern nicht so ungünstig wäre.

Wir lieben unsere Todten und ist es bei uns Gebrauch dieselben pietätvoll in den besten Zimmern aufzubahren, ein Gebrauch, von welchem das Volk nur schwer abkommen würde. Ueberhaupt wäre die Einführung dieser Institution verfrüht, wird ja selbst in unserer Hauptstadt Budapest diese Frage erst derzeit ventilirt.

Der vorliegende Bürgermeister erklärt, daß sich in unserer Stadt bereits mehrere Totenkammern befinden u. z. am katholischen, ferner am israelitischen Kirchhofe, im städtischen und im Militärspitale. Dieselben dürften den Anforderungen unserer Stadt genügen, nur wären die erstgenannten den modernen Ansprüchen entsprechend einzurichten und die Ärzte, wie auch das Publikum aufmerksam zu machen, daß diese Kammern zur Verfügung stehen.

Die Angelegenheit wurde schließlich dem Magistrat zugewiesen, um die Sache im Einvernehmen mit der Sanitäts-Kommission im obigen Sinne der Erledigung zuzuführen.

Zur Verlesung gelangt ein Beschluß der Comitats-Congregation, wodurch die Stadt von dem Antworthalten der urg. historischen Gesellschaft auf die an dieselbe gerichtete Einladung, verständigt wird, demgemäß dieselbe im nächsten Jahre in Siebenbürgen tagen wird, sich aber vorbehält, von der seitens unseres Comitates und der Stadt an dieselbe erfolgten Einladung später Gebrauch zu machen.

Im ferneren Verlaufe der Sitzung wird ein Bericht des Magistrates in Betreff der bezüglich der Beschränkung des Hausir-Handels von der Kaiserhauer Handels- und Gewerbekammer an die Kommune gerichteten befehlenden Aufforderung, verlesen.

Im Berichte wird entwickelt, daß das Komitat infolge derselben Aufforderung einen Beschluß gefaßt hat, demgemäß ein Hausirer in den Städten Speries, Bartfeld und Zeben ihr Geschäft bloß durch drei Tage zu betreiben, und dieselbe Stadt erst nach Verlauf eines halben Jahres wieder aufzusuchen befugt seien. Das hohe k. u. Handelsministerium habe diesen Beschluß dahin modificirt, daß es die Aufenthaltsdauer

auf 5 Tage ausdehnte und den Hausirern gestattet schon nach Verlauf von drei Monaten dieselbe Stadt wieder aufzusuchen, wogegen das Komitat abermals repräsentirte, neuerdings um die Bekräftigung des erwähnten Beschlusses bittend.

Der Magistrat sprach daher die Ansicht aus, sich mit den Schritten des Comitates zu begnügen, da keine Aussicht vorhanden sei, daß noch mehr erreicht werden könnte, als das Ergebnis der Comitats-Repräsentation.

Die Gutachtung des Magistrates wurde angenommen.

Schließlich gelangte eine Schrift des Obergespanes zur Verlesung, womit die Kommune verständigt wird, daß das auf die Durchführung des Umbaues des schwarzen Adlers bezügliche Anleiheprojekt seitens des hohen Ministeriums des Innern gutgeheißen worden ist.

Nach längerer Debatte, welche sich um die Frage drehte ob der beschlossene und gutgeheißene Umbau verschoben, oder ob die Ausführung sofort angebahnt werden solle, wurde beinahe einstimmig das letztere beschlossen und der Magistrat betraut, die erforderlichen Schritte zur Beschaffung der nöthigen Anleihe sofort einzuleiten.

Correspondenzen.

Zeben, den 10. Dezember 1878.

Gechter Herr Redakteur! Seit zwei Tagen haben wir Schnee, einen eifigen Nordwind und Gottlob gefrorenen Roth auf unseren Gassen. Der Winter ist endlich da und vielleicht wird er auch länger dauern um die klimatologische Eintheilung nicht zu Schanden zu machen, derzufolge wir vier Jahreszeiten haben sollten. Ja nur sollten! Denn factisch leben wir heutzutage das Zeitalter der Extravaganzen, klimatisch ebenso gut, wie in politischer Hinsicht. Verlangt in einem Jahre die Sommer-Bluth die reichen Kornfelder des Banats, folgt sicher darauf kommenden Jahres die Wassernoth in den Ufer-Städten Budapest und Szegedin; haben wir einen lauwarmen Winter, dann können wir mit Entschiedenheit behaupten, der Frost wird im Mai und Juni die Hoffnungen der Weingärtner zu Grunde richten. Und da leider unser Vaterland noch immer ein Agriculturn-Staat ist, unsere Haupt-Nahrungsquellen und Handelsartikel nur durch den Landbau möglich werden, verderben diese klimatischen Kapricen die Budget-Entwürfe des Finanzministers ebenso gut, wie die bescheidenen Rechnungen des Bürgers und führen uns jährlich den schrecklichen Polyp: Pauperismus, Verarmung genannt, näher und allmählich näher.

Dennoch haben wir Millionen zu politischen Abenteuer! Warum denn nicht? Wir leben ja das Zeitalter der Extravaganzen! Vor 10 Jahren bekämpften eben diese politischen Faktoren das, für was sie heute erstehen. Wer dachte zu Deak's Zeiten an eine Annexion einer slavischen Provinz? Man würde das eine politische und ethnografische Quadratur des Kreises genannt haben. Einer Monarchie, die religiös, ethnografisch ein Kaleidoscop bildet, deren Kraft in dem starren Festhalten an das historische Recht liegt — ein armes, ungebildetes ethnisch verschiedenes Völkchen beizufügen: heißt die noch vorhandene Kraft zu lähmen, die complicirte Staatsmaschine noch mehr zu verwirren. Und dazu müssen wir dieses fremde Element mit unserem Blute und unseren Millionen erkaufen! Zu einer derartigen That wäre ein Staatsman aus dem Schlage Deak's unfähig. Wenn es dennoch geschieht, trotz dem Widerstreben der von dem Erhaltungstrieb angeregten Nation, wenn das Absurdum zur Wahrhaftigkeit wird, das muß man wieder dem Zeitgeist der Extravaganzen zuschreiben.

Wie belebend, erfrischend, hoffnungserregend wirkt unter solchen traurigen Umständen eine energische That! Emerich Hodossy unser Landesdeputirter ist aus der Regierungs-Partei geschieden! So lautet die Nachricht der Montags-Blätter. Hodossy bewies, daß er kein Mandat nicht im Interesse persönlicher Ambitionen, sondern zum Wohl der vielgeprüften Nation verwendet. Hodossy konnte und durfte nicht anderes thun. Der Geist Deak's ist in ihm noch nicht erloschen, die Intentionen dieses großen Mannes sind ihm nicht fremd geworden. Einer Politik die den unvermeidlichen volkswirtschaftlichen Ruin des Volkes, die Verblutung unserer Armen provozirt, die mit aller Kraft den theilenden Feinden unserer Monarchie und dem Trialismus-Absolutismus entgegen arbeitet, die das historische Recht verhöhrend eine Präzedenz schafft, derzulieb das Sein oder Nichtsein eines Volkes in Europa von dem Votum einiger Diplomaten abhängig wird, und somit nur den Weg zeigt, wie man das lästige Oesterreich-Ungarn los wird — so einer um allen Preis genial scheinen wollenden Politik könnte eine juristische Kapazität, eine ehrlich aufrichtige und unabhängige Natur, wie Hodossy ist — nicht beistimmen. Er bewies, daß man auch in den Zeiten des umfangreichsten Cotterie-Wesens und ängstlicher Interessen-Wahrung genug Muth besitzen kann, sich eine selbstständige Meinung zu bilden und diese zu verfechten.

Wir geben also nur unserer innersten Ueberzeugung freudiger Billigung und unserer um so fester gewordenen Anhänglichkeit und Gesinnungs-Uebereinstimmung Ausdruck, wenn wir Ausrufen: Gott möge unseren braven Adegaten Herrn v. E. Hodossy und lange erhalten und in seinem patriotischen Bestreben mit Segen überschütten. Eljen Hodossy Imre!

G+.

Tagesneuigkeiten.

Aufruf. Aus Anlaß des Jahreswechsels findet es der Stadtmagistrat im Interesse der leidenden Menschheit für seine Pflicht, die edelherzigen Stadtbewohner zu ersuchen, das hierortige städt. Krankenhaus mit milden Gaben gütigst unterstützen zu wollen.

Die Subscriptions-Listen erliegen: in sämmtlichen hierortigen Geldinstituten, in der städtischen Spitals-Cassa, in den Casino's, in allen drei Zuckerbäckereien und in den Handlungen der Herren Balthasar Lilla, Friedrich Kösch, Samuel Lintsch und Ignaz Klein.

Charpie und Leinwandgeschenke werden auch mit Dank angenommen, und um deren Uebergabe bei dem Krankenhaus-Direktor Dr. A. Kovács gebeten.

Das gedruckte Verzeichniß der Spenden, sammt dem summarischen Ausweise der im Krankenhause im Jahre 1878 gepflegten Kranken wird im Laufe des Monats Jänner 1879 allgemein veröffentlicht werden.

Speries, im Dezember 1878.

Sanitätsverhältnisse. Die Pocken-Epidemie, welche im Laufe dieses Jahres bei uns so zahlreiche Opfer dahintrastete, ist in unserer Stadt noch immer nicht erloschen.

Laut Bericht des Stadtphysikus haben sich vom 5.—10. d. M. 8 neue Erkrankungs-fälle ereignet. Der Krankheitsverlauf ist aber bereits günstiger als bisher, da die Genesungs-fälle in größerer Anzahl vorkommen. Auch außerhalb des Stadt-Rayons herrscht die Epidemie in mehreren Orttschaften des Comitates.

Die Musikreunion, welche vorigen Montag vom löbl. Officiers-Korps des hier dislozirten Bataillons des k. k. 5. L. I. R. im großen Tanzsaale veranstaltet worden ist, war von einer zahlreichen und distinguirten Gesellschaft besucht.

Die Herren Offiziere machten galant und liebenswürdig die Honneurs. Die aus Kaschau herübergekommene Regiments-Kapelle trug mehrere gelungene Piecen vor, worauf sich ein sehr animirtes Tanzkränzchen entwickelte, welches erst in den Frühstunden einen Abbruch fand.

Mit einem Worte es war ein sehr schön gelungener Abend!

Die im oberen städtischen Wahlbezirk am 12. d. M. unter dem Vorzuge des Herrn v. Szentandrassy vorsichgegangene Wahllast hatte einen sehr ruhigen Verlauf.

Der Akt wurde im Sinne des Gesetzes um 8 Uhr Morgens eröffnet und um 6 Uhr Abends beschlossen. Das Interesse war kein besonders reges und erschienen die Wähler nur vereinzelt, ihre Stimmzettel abgebend.

Als Ergebnis des Strutiniums wurde vom Wahlpräses manifestirt, daß Herr Leo Holländer zum Comitats-Ausschuhmitglied mit 46 Stimmen gewählt wurde.

Noch einmal die Akademie. Das außerordentliche Interesse, welches die am 2-ten Dezember l. J. von Dr. Emil Reich veranstaltete „Akademie“ im intelligenten Publikum erregte und zu erregen fortfährt, gibt uns die angenehme journalistische Pflicht, den schon erschienenen ungarischen Kritiken eine deutsche beizufügen.

Die seltene Einstimmigkeit mit der das Spiel von Frau K. v. Semsey als ein ausgezeichnetes, die Schranken des Dilettantismus weit überschreitendes allgemein anerkannt wurde; die Ausführlichkeit mit welcher unser ungarischer Colleague sowohl dies wie die aesthetisch und dramatisch vollendete Darstellung des Hamlet durch Herrn Dr. Berzeviczy Albert zu schildern Gelegenheit hatte, drängt uns, unser Augenmerk vorzüglich auf die übrigen Nummern der Akademie zu lenken.

Den musikalischen Theil des Abendes besorgten die Damen Fr. Eugenie Kuzmit, Fr. Gizella Baniet, Fr. Jenny Rehrer, Fr. Melanie und Fr. Dr. Emil Reich.

Hr. Reich spielte die As-dur Ballade von Chopin und die C-moll Fantaisie von Mozart. Das Klavier, welches bei der Ballade nicht ganz glücklich gestellt war, versagte anfangs wohl etwas von seiner herrlichen Kraft; das Spiel jedoch war ebenso harmonisch wie deutlich. Herr Reich verfügt über eine eigene innige Kraft im Anschlag, die bald naiv, zart, bald wildmännlich ausbricht.

Das von den erwähnten Damen gesungene Quartett fand mehr Beifall als Verständnis. Mit, für Kenner, auffallender Reinheit gelungen, mußte es jedem als Leistung von nicht berufsmäßig geschulten Damen gerade zu imponiren. Der erste Sopran stieg an 2 Stellen wie eine Lerche in den hohen Raum und ward von dem Alt wie ein rechter Vogelton getragen.

Die Darstellung des „Faust“ durch die Herren Reich (Water und Soh.) war überraschend gut. Die Maske des Mephisto (die des Faust war minder effectvoll) war tadellos; sein Spiel so durchdacht und fein, die total geänderte Stimme so durchdringend dämonisch, daß man unwillkürlich an die besten Darsteller erinnert wurde. Reich jun. als Faust, hielt das Publicum in athemloser Spannung. Wir sprechen ihm mit unserer vollsten Anerkennung zugleich unsern besten Dank aus.

Weihnachtsbazar. In den Geschäftslokalen der Herren D. Glischer, A. Zelinka und Berthel befindet sich je eine reichhaltige Auswahl namentlich von Kinderpielwaaren, die sich zu Weihnachtsgeschenken vorzüglich eignen, am Lager. Ebenso empfehlenswerth ist der Weihnachtsbazar des Herrn Armin Friedmann, welcher eine wohlthätige Auswahl von eleganten und preiswürdigen Modartikeln enthält.

hidegvéréségök a szavazó termék őrizésénél s az emberek bebocsátásánál tanusított tapintatos eljárások által, általános indignatiót keltettek, s nem ok nélkül tartottak számot a győzők haláljára. A vérengzés mely szömök láttára történt, s a rend helyre állítása mely százak által hozzájok rimánkodva intéztetett, oly csekélység, mely a pandur el nem tántorítja.

A pandurok magaviselete sokat enged sejtteni. Nem tagadhatja el továbbá senki a babért a győzők intézőinek azon sok finom fogáskáitól és cselecskéitől, melyektől a választás hemzsegett, de engedjük örülni ez urakat, ugy sem lesznek magokban ez öröm nyilvánításoknál.

Mi csak azt akarjuk kérdeni, hogy ha Tisza ellenségeinek Tisza fegyverei tetszenek, s ők benne látják alter egójokat, akkor minek a felháborodás, s minek az ellenzékeskedés. Mi nem helyeseltük, sőt megvetettük azon fegyvereket melyekkel győztek, tehát nem is utánoztuk, s ezért sokkal többre becsüljük a bukást, mely szégyent nem hoz reánk, mint ama győzelmet mely önökre dicsőséget nem hozott.

Te pedig vén rom, véd falaid krónikájára e napot, mely bizonyosága, hogy van e nemzetben egy kissébbség mely nem tekinti az eszközöket a cél által szentesítve, de az meggyőződése, hogy igaz ügyért, csak igaz fegyverekkel lehet küzdeni.
Bánó Árpád.

Speries, den 12. Dezember.

Mittwoch fand eine Sitzung der städtischen Repräsentanz statt, zu welcher sich die Gemeinderäthe in ungewöhnlich großer Anzahl eingefunden hatten.

Der Grund dieser ziemlich seltenen Erscheinung ist in dem Umstande zu suchen, daß die bereits in ein gereiftes Stadium gelangte Angelegenheit des Umbaues des „Schwarzen Adlers“ nach längerer Pause wieder an der Tagesordnung war und es sich nunmehr um die Verfügung jener Schritte handelte welche den Plan der Effectuirung nahe bringen werden.

Dieses Interesse, welches der Sache entgegengebracht wurde ist jedenfalls sehr erfreulich, denn es liefert eben den Beleg, daß wichtigere, das Wohl und die Zukunft der Stadt näher berührende Fragen nicht gleichgiltig behandelt werden.

Nach Eröffnung der Sitzung leistet der bei der letzten Gelegenheit in die Reihe der städtischen Bürger aufgenommene Kanzellist Ignaz Zelny den üblichen Bürgereid.

Zu einer interessanten Debatte führte die Auforderung des Verwaltungsausschusses in Betreff der Einführung moderner Totenkammern.

Mehrere Redner sprachen sich für die Einführung dieser Institution aus, besonders deren, bei Gelegenheit von Epidemien zu Tage tretenden Vorzüge hervorhebend.

Dr. Gyula Schmidt ist anderer Ansicht. Redner ist kein Freund von Beschlußfassungen, welche in der Wirklichkeit nicht zu realisiren sind. Die Institution der Totenkammern gehöre nun zu denjenigen, deren praktische Durchführung mit sehr vielen Schwierigkeiten verbunden wäre.

Totenkammern, wie sie hier geplant werden, haben sich zwar in den Hauptstädten des Auslandes als zweckmäßig erwiesen und würde dies zweifelsohne auch hier der Fall sein, wenn die Gebräuche und Denkweise unseres Volkes der allgemeinen Inanspruchnahme der Totenkammern nicht so ungünstig wäre.

Wir lieben unsere Todten und ist es bei uns Gebrauch dieselben pietätvoll in den besten Zimmern aufzubahren, ein Gebrauch, von welchem das Volk nur schwer abkommen würde. Ueberhaupt wäre die Einführung dieser Institution verfrüht, wird ja selbst in unserer Hauptstadt Budapest diese Frage erst derzeit ventilirt.

Der vorliegende Bürgermeister erklärt, daß sich in unserer Stadt bereits mehrere Totenkammern befinden u. z. am katholischen, ferner am israelitischen Kirchhofe, im städtischen und im Militärspitale. Dieselben dürften den Anforderungen unserer Stadt genügen, nur wären die erstgenannten den modernen Ansprüchen entsprechend einzurichten und die Ärzte, wie auch das Publikum aufmerksam zu machen, daß diese Kammern zur Verfügung stehen.

Die Angelegenheit wurde schließlich dem Magistrat zugewiesen, um die Sache im Einvernehmen mit der Sanitäts-Kommission im obigen Sinne der Erledigung zuzuführen.

Zur Verlesung gelangt ein Beschluß der Comitats-Congregation, wodurch die Stadt von dem Antworthalten der urg. historischen Gesellschaft auf die an dieselbe gerichtete Einladung, verständigt wird, demgemäß dieselbe im nächsten Jahre in Siebenbürgen tagen wird, sich aber vorbehält, von der seitens unseres Komitates und der Stadt an dieselbe erfolgten Einladung später Gebrauch zu machen.

Im ferneren Verlaufe der Sitzung wird ein Bericht des Magistrates in Betreff der bezüglich der Beschränkung des Hausir-Handels von der Kaschauer Handels- und Gewerbekammer an die Kommune gerichteten bekannten Aufforderung, verlesen.

Im Berichte wird entwickelt, daß das Komitat infolge derselben Aufforderung einen Beschluß gefaßt hat, demgemäß ein Hausirer in den Städten Speries, Bartfeld und Zeben ihr Geschäft bloß durch drei Tage zu betreiben, und dieselbe Stadt erst nach Verlauf eines halben Jahres wieder aufzusuchen befugt seien. Das hohe k. u. Handelsministerium habe diesen Beschluß dahin modificirt, daß es die Aufenthaltsdauer

auf 5 Tage ausdehnte und den Hausirern gestattet schon nach Verlauf von drei Monaten dieselbe Stadt wieder aufzusuchen, wogegen das Komitat abermals repräsentirte, neuerdings um die Bekräftigung des erwähnten Beschlusses bittend.

Der Magistrat sprach daher die Ansicht aus, sich mit den Schritten des Komitates zu begnügen, da keine Aussicht vorhanden sei, daß noch mehr erreicht werden könnte, als das Ergebnis der Komitats-Repräsentation.

Die Gutachtung des Magistrates wurde angenommen.

Schließlich gelangte eine Schrift des Obergespanes zur Verlesung, womit die Kommune verständigt wird, daß das auf die Durchführung des Umbaues des schwarzen Adlers bezügliche Anleiheprojekt seitens des hohen Ministeriums des Innern gutgeheißen worden ist.

Nach längerer Debatte, welche sich um die Frage drehte ob der beschlossene und gutgeheißene Umbau verschoben, oder ob die Ausführung sofort angebahnt werden solle, wurde beinahe einstimmig das letztere beschlossen und der Magistrat betraut, die erforderlichen Schritte zur Beschaffung der nöthigen Anleihe sofort einzuleiten.

Correspondenzen.

Zeben, den 10. Dezember 1878.

Gechter Herr Redakteur! Seit zwei Tagen haben wir Schnee, einen eisigen Nordwind und Gottlob gefrorenen Noth auf unseren Gassen. Der Winter ist endlich da und vielleicht wird er auch länger dauern um die klimatologische Eintheilung nicht zu Schanden zu machen, derzufolge wir vier Jahreszeiten haben sollten. Ja nur sollten! Denn factisch leben wir heutzutage das Zeitalter der Extravaganzen, klimatisch ebenso gut, wie in politischer Hinsicht. Verlangt in einem Jahre die Sommer-Bluth die reichen Kornfelder des Banats, folgt sicher darauf kommenden Jahres die Wassernothe in den Ufer-Städten Budapest und Szegedin; haben wir einen lauwarmen Winter, dann können wir mit Entschiedenheit behaupten, der Frost wird im Mai und Juni die Hoffnungen der Weingärtner zu Grunde richten. Und da leider unser Vaterland noch immer ein Agriculturn-Staat ist, unsere Haupt-Nahrungsquellen und Handelsartikel nur durch den Landbau möglich werden, verderben diese klimatischen Kapricen die Budget-Entwürfe des Finanzministers ebenso gut, wie die bescheidenen Rechnungen des Bürgers und führen uns jährlich den schrecklichen Volyp: Pauperismus, Verarmung genannt, näher und allmählich näher.

Dennoch haben wir Millionen zu politischen Abenteuer! Warum denn nicht? Wir leben ja das Zeitalter der Extravaganzen! Vor 10 Jahren bekämpften eben diese politischen Faktoren das, für was sie heute erstehen. Wer dachte zu Deak's Zeiten an eine Annexion einer slavischen Provinz? Man würde das eine politische und ethnografische Quadratur des Kreises genannt haben. Einer Monarchie, die religiös, ethnografisch ein Kaleidoscop bildet, deren Kraft in dem starren Festhalten an das historische Recht liegt — ein armes, ungebildetes ethnisch verschiedenes Völkchen beizufügen: heißt die noch vorhandene Kraft zu lähmen, die complicirte Staatsmaschine noch mehr zu verwirren. Und dazu müssen wir dieses fremde Element mit unserem Blute und unseren Millionen erkaufen! Zu einer derartigen That wäre ein Staatsman aus dem Schlage Deak's unfähig. Wenn es dennoch geschieht, trotz dem Widerstreben der von dem Erhaltungstrieb angeregten Nation, wenn das Abzurufen zur Wahrhaftigkeit wird, das muß man wieder dem Zeitgeist der Extravaganzen zuschreiben.

Wie belebend, erfrischend, hoffnungserregend wirkt unter solchen traurigen Umständen eine energische That! Emerich Hodossy unser Landesdeputirter ist aus der Regierungs-Partei geschieden! So lautet die Nachricht der Montags-Blätter. Hodossy bewies, daß er kein Mandat nicht im Interesse persönlicher Ambitionen, sondern zum Wohl der vielgeprüften Nation verwendet. Hodossy konnte und durfte nicht anderes thun. Der Geist Deak's ist in ihm noch nicht erloschen, die Intentionen dieses großen Mannes sind ihm nicht fremd geworden. Einer Politik die den unvermeidlichen volkswirtschaftlichen Ruin des Volkes, die Verblutung unserer Armen provozirt, die mit aller Kraft den theilenden Feinden unserer Monarchie und dem Arealismus-Absolutismus entgegen arbeitet, die das historische Recht verhöhrend eine Präzedenz schafft, derzulieb das Sein oder Nichtsein eines Volkes in Europa von dem Votum einiger Diplomaten abhängig wird, und somit nur den Weg zeigt, wie man das lästige Oesterreich-Ungarn los wird — so einer um allen Preis genial scheinenden wolkenden Politik könnte eine juristische Kapazität, eine ehrlich aufrichtige und unabhängige Natur, wie Hodossy ist — nicht beistimmen. Er bewies, daß man auch in den Zeiten des umfangreichsten Cotterie-Wesens und ängstlicher Interessen-Wahrung genug Muth besitzen kann, sich eine selbstständige Meinung zu bilden und diese zu verfechten.

Wir geben also nur unserer innersten Ueberzeugung freudiger Billigung und unserer um so fester gewordenen Anhänglichkeit und Gesinnungs-Uebereinstimmung Ausdruck, wenn wir Ausrufen: Gott möge unseren braven Adegaten Herrn v. E. Hodossy und lange erhalten und in seinem patriotischen Bestreben mit Segen überschütten. Eljen Hodossy Imre!
G+a.

Tagesneuigkeiten.

Aufruf. Aus Anlaß des Jahreswechsels findet es der Stadtmagistrat im Interesse der leidenden Menschheit für seine Pflicht, die edelherzigen Stadtbewohner zu ersuchen, das hierortige städt. Krankenhaus mit milden Gaben gütigst unterstützen zu wollen.

Die Subscriptions-Listen erliegen: in sämmtlichen hierortigen Geldinstituten, in der städtischen Spitals-Cassa, in den Casino's, in allen drei Zuckerbäckereien und in den Handlungen der Herren Balthasar Lilla, Friedrich Kösch, Samuel Linkech und Ignaz Klein.

Charpie und Leinwandgeschenke werden auch mit Dank angenommen, und um deren Uebergabe bei dem Krankenhaus-Direktor Dr. A. Kovács gebeten.

Das gedruckte Verzeichniß der Spenden, sammt dem summarischen Ausweise der im Krankenhause im Jahre 1878 gepflegten Kranken wird im Laufe des Monats Jänner 1879 allgemein veröffentlicht werden. Speries, im Dezember 1878.

Sanitätsverhältnisse. Die Pocken-Epidemie, welche im Laufe dieses Jahres bei uns so zahlreiche Opfer dahintrastete, ist in unserer Stadt noch immer nicht erloschen.

Laut Bericht des Stadtphysikus haben sich vom 5—10. d. M. 8 neue Erkrankungsfälle ereignet. Der Krankheitsverlauf ist aber bereits günstiger als bisher, da die Genesungsfälle in größerer Anzahl vorkommen. Auch außerhalb des Stadt-Rayons herrscht die Epidemie in mehreren Ortschaften des Komitates.

Die Musikreunion, welche vorigen Montag vom löbl. Officiers-Korps des hier dislozirten Bataillons des k. k. 5. L. I. R. im großen Tanzsaale veranstaltet worden ist, war von einer zahlreichen und distinguirten Gesellschaft besucht.

Die Herren Offiziere machten galant und liebenswürdig die Honneurs. Die aus Kaschau herübergekommene Regiments-Kapelle trug mehrere gelungene Piecen vor, worauf sich ein sehr animirtes Tanzkränzchen entwickelte, welches erst in den Frühstunden einen Abbruch fand.

Mit einem Worte es war ein sehr schön gelungener Abend!

Die im oberen städtischen Wahlbezirk am 12. d. M. unter dem Vorsitze des Herrn v. Szentandrassy vor sich gegangene Wahlakt hatte einen sehr ruhigen Verlauf.

Der Akt wurde im Sinne des Gesetzes um 8 Uhr Morgens eröffnet und um 6 Uhr Abends beschlossen. Das Interesse war kein besonders reges und erschienen die Wähler nur vereinzelt, ihre Stimmzettel abgebend.

Als Ergebnis des Strutiniums wurde vom Wahlpräses manifestirt, daß Herr Leo Holländer zum Komitats-Ausschuhmitglied mit 46 Stimmen gewählt wurde.

Noch einmal die Akademie. Das außerordentliche Interesse, welches die am 2-ten Dezember l. J. von Dr. Emil Reich veranstaltete „Akademie“ im intelligenten Publikum erregte und zu erregen fortfährt, gibt uns die angenehme journalistische Pflicht, den schon erschienenen ungarischen Kritiken eine deutsche beizufügen.

Die seltene Einstimmigkeit mit der das Spiel von Frau R. v. Semley als ein ausgezeichnetes, die Schranken des Dilettantismus weit überschreitendes allgemein anerkannt wurde; die Ausführlichkeit mit welcher unser ungarischer Colleague sowohl dies wie die aesthetisch und dramatisch vollendete Darstellung des Hamlet durch Herrn Dr. Berzeviczy Albert zu schildern Gelegenheit hatte, drängt uns, unser Augenmerk vorzüglich auf die übrigen Nummern der Akademie zu lenken.

Den musikalischen Theil des Abendes besorgten die Damen Fr. Eugenie Kuzmik, Fr. Gizella Waniek, Fr. Jenny Meyer, Fr. Melanie und Fr. Dr. Emil Reich.

Hr. Reich spielte die As-dur Ballade von Chopin und die C-moll Fantaisie von Mozart. Das Clavier, welches bei der Ballade nicht ganz glücklich gestellt war, versagte anfangs wohl etwas von seiner herrlichen Kraft; das Spiel jedoch war ebenso harmonisch wie deutlich. Herr Reich verfügt über eine eigene innige Kraft im Anschlag, die bald naiv, zart, bald wildmännlich ausbricht.

Das von den erwähnten Damen gesungene Quartett fand mehr Beifall als Verständniß. Mit, für Kenner, auffallender Reinheit gesungen, mußte es jedem als Leistung von nicht berufsmäßig geschulten Damen gerade zu imponiren. Der erste Sopran stieg an 2 Stellen wie eine Lerche in den hohen Raum und ward von dem Alt wie ein rechter Vogelton getragen.

Die Darstellung des „Faust“ durch die Herren Reich (Walter und Sohn) war überraschend gut. Die Maske des Mephisto (die des Faust war minder effectvoll) war tadellos; sein Spiel so durchdacht und fein, die total geänderte Stimme so durchdringend dämonisch, daß man unwillkürlich an die besten Darsteller erinnert wurde. Reich jun. als Faust, hielt das Publicum in athemloser Spannung. Wir sprechen ihm mit unserer vollsten Anerkennung zugleich unsern besten Dank aus.

Weihnachtsbazar. In den Geschäftslokalen der Herren D. Glischer, A. Zelinka und Werther befindet sich je eine reichhaltige Auswahl namentlich von Kinderpielwaaren, die sich zu Weihnachtsgeschenken vorzüglich eignen, am Lager. Ebenso empfehlenswerth ist der Weihnachtsbazar des Herrn Armin Friedmann, welcher eine wohlthätige Auswahl von eleganten und preiswürdigen Modartikeln enthält.

